

SREĆNA DOMAĆICA

Helen van Rojen

S holandskog prevela
Olivera Stanojević-Virinha

 Laguna

Naslov originala

Heleen van Royen

DE GELUKKIGE HUISVROUW

Copyright © 2006 Helen van Rojen

Translation Copyright © 2008 za srpsko izdanje, LAGUNA

Knjiga je za tebe. Kada sam je pisala, stalno sam mislila na tebe. Možda si je pozajmila, možda si je dobila na poklon, možda si je kupila. Nadam se ovom poslednjem. Bilo kako bilo, sada je tvoja. Možeš sa njom da radiš šta hoćeš. Sastoji se od 80.962 reči. Veoma mi je stalo da ih sve pročitaš. Priča počinje na sedmoj stranici.

PRVO POGLAVLJE

22. februar 1966.

U redu je, stigla si, Lea.

„Koliko si dugo bila u izolaciji?“, Bo van Koten je gledao kroz prozor dok je postavljao pitanje.

„Ne znam tačno. Nekoliko sati, mislim. Izveli su me ujutru.“

„Oni?“

„Jeste, bilo ih je četvoro. Cele noći nisam videla nikoga, a onda je odjednom pred vratima stajala čitava vojska. Ispred je stajao muškarac s bradicom koja mu je uokviravala lice. Kasnije sam čula da je to načelnik psihijatrije.“

Van Koten je trljao bradu. „Misliš, doktor Posthumus?“

„Jeste, taj. Pravi magarac, kad moram tako da kažem. Kada me je izveo iz ćelije, počeo je da priča gluposti, kako je te noći bilo neko vanredno stanje. Kako je gradonačelnik umešan u to da me strpaju u bolnicu. Mislila sam, kako da ne, gradonačelnik, taj čovek nema druga posla.“

„Doktor Posthumus je vrlo cenjen, Lea.“

„A tako? Pa, videla sam ga dva puta, sve ostalo je prepustio svojoj asistentkinji. Nije još ni diplomirala, možeš misliti.“

„U tvom glasu osećam dosta ljutnje.“ Van Kotenove oči su me gledale prodorno. „Zašto?“

„Zato što mi tamo nije bilo mesto. Zatvorena sam protiv svoje volje. A kada sam izašla iz izolacije, nisu mi dali da odem kući.“

Zavalio se u stolicu i prekrstio ruke. „To je, najverovatnije, bilo za tvoje dobro, zar ne misliš tako?“

Ugrizla sam se za usnu. Kako je Van Koten danas strog. Prvi put je bio ljubazniji. Ovog puta mi nije ponudio ni kafu. Da li se njegova zainteresovanost za mene smanjuje?

„Hoćeš li kafu?“

Pa kaži da psihijatri ne mogu čitati misli.

Van Koten je ustao i otišao do aparata za espresso. Vratio se sa dve vrele kafe. „Jedna tableta zaslađivača, tako beše?“

Zar se još seća? Zastidela sam se što sam posumnjala u njega. Ovaj čovek voli svoje pacijente.

Van Koten pokaza glavom prema kompjuteru. „Sve se tu nalazi. Za to sam napravio specijalan program. Pritisak na dugme i pojavljuju se podaci kako koji pacijent pije kafu ili čaj.“

„Ah.“

„Razmišljao sam da to patentiram. Ali tada sam pomislio: ako to sve moje kolege budu radile, onda to više nije tako neobično.“

Otpila sam gutljaj kafe. Bila je slaba.

„Svako biće hoće da bude jedinstveno, Lea. Jedinstveno, nezamenljivo. Ti kažeš: nije mi bilo mesto u bolnici na odeljenju psihijatrije. Hoćeš li da ti odam jednu tajnu?“ Šoljicu je spustio na sto.

Brzo sam klimnula glavom.

„Ti nisi jedina! Svakog dana imam ponekoga u ordinaciji ko misli da je normalan, a ostali deo sveta lud. Ipak su svi moji pacijenti, jedan po jedan, u određenom trenutku, otišli pod led. Ti takođe.“

Oborila sam oči. „Kasnije ćete još reći da treba s tim da se pomirim.“

„Tačno!“, reče Van Koten oduševljeno. „Ako prihvatiš to što ti se dogodilo, možeš tome da nađeš neko mesto. Onda će ljutnja nestati sama od sebe.“

„I kako ću to da uradim?“

„Šta?“

„To, 'da nađem neko mesto'. Otvoriš fioku, strpaš u nju sravnje, zatvoriš fioku – na tu foru?“

„Naravno da nije tako jednostavno kako ti to zamišljaš. To je proces koji traje mesecima, ponekad godinama, sve zavisi od ozbiljnosti i dužine trajanja traume.“ Gleda me ispitivački. „Ali ako misliš da možeš sama, samo izvoli.“

„Ne, naravno da ne mogu. Nije mi bila namera da sumnjam u vašu stručnost. Ne znam šta bih radila bez vas...“

Suze su počele da mi naviru na oči. „Još uvek sam strašno labilna, žao mi je.“

*Love means never having to say you're sorry.**

„Ni reči više o tome“, reče psihijatar.

„Kafa je dobra, gospodine Van Kotene.“

„Lepo.“ Pročistio je grlo. „Hteo bih da mi kažeš još nešto.“

Obrisala sam oči papirnatom maramicom.

„Želiš li da ozdraviš?“

„Naravno“, rekoh zlovoljno.

„Hoću da to kažeš.“

„Molim?“

„Kaži to naglas.“

„Sada?“

Van Koten je klimnuo glavom.

„Želim... ah... veoma želim... da ozdravim.“

Moj šrink** pljesnu rukama. „Odlično! Hoćemo li da zakažemo sledeći razgovor?“

* Engl.: Ljubav znači da nikada ne treba da kažeš da ti je žao. (Prim. prev.)

** Sleng za psihijatar.

DRUGO POGLAVLJE

22. februar 1966.

Puno ime ti je Helena Helma Marija. Helena je po tatinoj prababi koja se zvala Helena Brod, ta Helena Brod bila je udata za nekog Pitera Kornelisena.

Ja sam žena. Rodila sam dete. Trudnoća je trajala devet meseci i dvanaest dana. Posle devet meseci i dvanaest dana Hari je postao otac, a ja majka. Preko noći smo dobili doživotnu.

Rodila sam sina. Donela sam ga na svet 1998. godine, mada sam to isto mogla da uradim i 1698. godine. Od tada se akušerstvo u Holandiji nije znatno promenilo. „Prirodan porođaj“ je još uvek u modi.

Kod reči „prirodan“ kosa mi se diže na glavi. Ne volim prirodu. Neću u nju da idem, neću tamo da me nađu mrtvu.

Priroda je za žene neprijatan kutak. Ma kako da se trudiš, praktično je nemoguće da u prirodi budeš dobra riba. To je krivica prirodnih elemenata*. Od tih elemenata me hvata nervoja.

Da je Bog ženama namenio prirodu, onda bi ženu napravio od plastike. Ta ideja ionako ne bi bila loša. Plastika je odličan materijal. Pola mog pokućstva je od plastike. Moj sinčić ima

* Četiri stihije po antičkom verovanju: vatra, zemlja, voda, vazduh. (Prim. prev.)

samo plastične igračke. Ne razumem zašto je plastika na tako lošem glasu. Neuništiva je. Prirodni elementi je ne mogu uništiti a takođe ni moj sin. Sama pomisao na to deluje umirujuće.

Mahtelda me nikada nije pitala da li želim prirodan porođaj. „Trudnoća ti ide vrlo dobro, sigurno ćeš se poroditi kod kuće, zar ne?“ Mahtelda je moja babica.

S obzirom da autoritet utiče na mene, odmah sam rekla „da“. Sugestiju da postoji veza između lake trudnoće i lakog porođaja, progutala sam kao bombonu. Čitava ženska plemena znaju to bolje od mene, mada mi ta plemena ništa ne govore. Mislila sam: ova babica je to učila. Ako ona kaže da to može kod kuće, onda ćemo to i obaviti kod kuće.

Uostalom, nisam se slagala s njom da moja trudnoća protiče dobro. Uopšte nije išlo kako treba. Biti trudna je užasno. Lišena si ljudskog dostojanstva. Nikako ne izgledaš. Stvarno nikako. Za devet meseci izgubiš sve razmere. Dobro, sifoni su dobri, ali stomak ti je upadljiviji od sifona. Nijedan muškarac ne vidi dalje od svog nosa. Nijedan čistač ulica ne dobacuje komplimente o tvom dobrom dupetu. Jedino ti još žene dobacuju sentimentaln pogled. Bez pitanja počinju da ti pričaju kako sjajno izgledaš i u stomak ti zabadaju pohlepne debele prste: „O, čini mi se da sam osetila kako se bacaka nožicama!“

Sva se raznežim što to dete ima iste sklonosti kao i ja.

Obično te gnjavopizde nemaju decu. One bi ih htele, ali nisu u stanju da nateraju nekog mudonju da ih oplodi, ili lutaju preko cele nedelje po bolnici sa svojim prikupljenim jajnim ćelijama u kutiji od najbolje tuperver plastike, dok njihov zakoniti glupan stoji u nekoj sterilnoj prostoriji i drka iznad *Plejboja* iz 1988. godine. Ako se ikada toliko srozam, sama ću posisati svog Harija. Mogu da nišanim dobro, tako da ću rezultat lično

da ispljunem u tu činijicu preko jajne ćelije. Šta bude ostalo u ustima progutaću, a ostalo ću razmazati po haljini. Ne volim ta sveta, čista oplodjenja bez mrlja, to samo donosi nevolje.

Mrzim te majčinske tipove što zabadaju prste, ali ništa ne mogu da im zamerim. Otkud one znaju kako u stvarnosti izgleda jedna trudnoća. Ako počnem o tegobama koje četrdeset nedelja prave pakao, razbesne se. Dale bi „sve“, samo kada bi mogle da dobiju bebu. Svaku iskočenu venu pozdravile bi s radošću, slike s prvim šuljevima bi zalepile u foto-album, a porođajne kopče podelile posetiocima.

Materinstvo je prvoklasan ubica imidža.

Letos sam bila sa Korinom na jednoj žurki pored bazena. Korina je moja partnerka u tenisu. Ležale smo na prostirkama kraj bazena. Sa mnom je bio Hari Junior, jer je moja Filipinka morala da ode zubaru.

Odjednom se pojavljuje Deni Blind*. Mislila sam da ću načisto poludeti. Jednim pokretom sam Juniora posadila Korini u krilo.

Trgla se iz dremeža.

„Izvini, samo nakratko. Tvoj je, u redu?“

Korina se uspravila. Junior je zapanjeno piljio u njene naočare za sunce u stilu Džeki O.

Brzo sam namazala usne i natapirala kosu.

Korina je zevala. „Treba li nešto da radim sa njim?“

„Sve dok je miran, ništa. Ako počne da se dernja, daj mu lilihup. U mojoj je torbici.“

Skenirala sam Blinda. Bože, što je taj momak imao izazovne uvojke! To bi mogao da bude dobar početak. Da ga pitam da li su pravi? Onda nonšalantno da mu provučem ruku kroz te uvojke. Glavu malo da mu privučem k sebi. Sve bliže i bliže,

* Nekadašnji kapiten zlatne generacije Ajaksa i do 2006. trener Ajaksa. (Prim. prev.)

tako da se naša usta skoro dodirnu. „Čini mi se da ti to nije trajna, Deni, i kako vidim držiš ga levo. Znaš li da to nikada nisam učinila s igračem koji podjednako koristi levicu i desnicu?“ Onda bih vrhom jezika oblizala usne. „Hoćemo li da plivamo?“ Klimnuo bi glavom i odvuкао bi me u vodu. Dobro sam se prezojavala u kupaćem kostimu. Ovo je bila jedinstvena šansa. Korina je diskretna, Hari nikada ne bi saznao.

Deni je dobio piće od domaćina. Pokušala sam pogledom da uspostavim kontakt, ali je bio i suviše daleko.

„Ah, što je dobro maće!“, čuh neki ženski piskavi glasić.

U pizdu materinu. Nisam bila jedina koja je bacila oko na Blinda.

Glas se približavao: „Koliko mu je godina?“

U pizdu materinu. Lađa je stala između Denija i mene. „To je tvoj sin, je l' tako?“

Dvostruko u pizdu materinu.

„U stvari, ne moram to ni da pitam, liči na tebe. Te oči! Baš je sladak dečkić. Sigurno si ponosna. Kako je prošao porođaj?“

„Ah.“

„Da, dete se ne dobija na poklon, draga. Ali se dobija mnogo za uzvrat, zar ne? Još se dobro sećam kako sam prilikom prvog, drugog i trećeg porođaja imala u leđima užasne porođajne bolove, tako fantastično...“

U pizdu materinu trostruko i to urezano. Ta je bila *majka*. I to prava.

Alergična sam na prave majke. Kada ih vidim, telom mi prođu žmarci. Ružičaste nebulozne Marije su stručnjaci za prikrivanje istine. Izbacivanje četvorokilaša kroz vaginu opisuju kao da je to, maltene, nešto kao orgazam, nešto što svaka žena jednostavno mora da doživi. Žvalave o primitivnim osećanjima i vezi sa zemljom, a zaboravljaju da su proste raspuštene kuje koje su upale u prastaru zamku. Kakve su to uspravane pizde. Daj im

tri teška porođaja ali će i dalje tvrditi da bol zaboravljaš čim dobiješ bebu u naručje.

Bol nisam zaboravila. Nisam ni mogla jer sam ga posle porođaja osećala još nedeljama. Sva sam se bila pretvorila u bol. Nisam mogla ni da sedim, ni da stojim, ni da hodam. Peckalo je, peklo je kao ludo. Po prvi put u životu mojoj ribi nije bilo do seksa. Glavi naravno da jeste, ali donja strana je otkazivala poslušnost. Uostalom, baš kao i Hari. Šmoklja.

Prave majke su najgore što se može dogoditi detetu. One ne bi smele da rađaju decu. Bolesne su. To su žene koje više nisu žene. To su bića koja od sebe naprave debile, kako bi ponovo otkrile svet kroz oči svog poroda. Marija, idi pa se igra sama sa sobom a potomstvo ostavi na miru. Čuvaj za sebe ta umobolna razmišljanja. I ne diraj mu tim šapama lego kocke.

Prave majke smatraju decu jadnom. Upravo ono što deca nisu. Deca su stvorena da prežive i većina to čini vrlo dobro. Jedino ako imaju tu užasnu nesreću da im je majka član kvočkinske bande. Ili još gore: član dojljske mafije. To su mamice koje ponekad doslovno izgledaju svoju decu zato što neće da priznaju kako njihove jadne sise daju manje mleka nego konzerva *nutrilona*.

Dok sam bila trudna, ličila sam na neku životinju. Ne mogu sad da se setim imena, ali to je jedna od onih koju, kada se na nesreću nasuče na plažu, pokušavaju da vrate u more. Toliko mi je telo zadržavalo vodu, da su već i komšije počele da se žale.

Najgore je bilo to što mi je sve bilo premalo. Cipele, prstenje, stringice, podvezice, bluzice, kratke suknjice: sve sam se teže uvlačila u njih. Posle šest meseci, orman sam mogla da zaključam. Ostatak trudnoće bila sam pod teškom depresijom.

Prirodan porođaj je nešto najgore što mi se ikada desilo. To je bilo klanje. Ne za dete, samo za mene. Izgleda da to tako treba.

Da bih se pripremila, dobrovoljno sam išla na jogu za trudnice. „Sigurno ideš na jogu?“, rekla je Mahtelda.

Još uvek vidim sebe kako sa šesnaest dama sedim i preznojavam se u prevrućoj sali naše mesne zajednice. Nastavnici joga nije padalo na pamet da se pobrine za koju udobnu stolicu. Morali smo da zauzmemo mesta na tankim strunjačama, koje su, izgleda, nekada bile tamnoljubičaste. Još sam mislila: koliko li je vodenjaka puklo na ovoj mojoj strunjači? Sledeći put sam ponela svoju strunjaču od plastike. Smatrala sam da je to higijenski.

Nastavnica je bila ljubazna, ali njen izbor odeće bio je potpuni promašaj. Mnogo je pričala, nekim sporim razvučenim tonom. „... za vreme porođaja treba da se sjediniš u Svemu. Da postaneš jedno sa bolovima, i jedno sa nerođenim detetom u stomaku...“

Sve te trudne prasice, uključujući i mene, poslušno su klimale glavom. Niko nije pitao kako to, za ime boga, treba da uradiš. Još mi je sve izgledalo kao incest, to sjedinjavanje sa svojim nerođenim detetom. Radije me pusti da se sjedinim s nekim kršnim momkom.

Možda sam se uspravala, ali čini mi se da je nastavnica za vreme kursa zaboravila nešto veoma važno. Analni otvor i prednji otvor mogu za vreme porođaja takođe da postanu jedno. To se zove totalna ruptura*.

* Medicinski: prskanje ili cepanje tetiva, mišića, unutrašnjih organa, najčešće usled opterećenja. (Prim. prev.)